

Vår ref.:

12/847

Dato:

25.06.2013

Ombudets uttalelse

Sakens bakgrunn

A har nigeriansk bakgrunn. Hun er separert fra sin norske ektemann og har hovedansvar for deres barn, en datter, B på tre år og en sønn, C, på to år. Barna går i X barnehage i Y kommune.

A hevder at X barnehage behandler datteren B dårlig, samt at den forsøker å sette datteren opp mot henne. Hun mener at hun er blitt mistenkeliggjort av de ansatte i barnehagen, og at de anser henne for å være en dårlig omsorgsperson for sine barn. Hun hevder at noen av de ansatte har rasistiske holdninger og viser til en anledning hvor det ble referert til Bs hudfarge. A hevder at barnehagen forskjellsbehandler henne og B og at grunnen til det er at de har afrikansk bakgrunn. Hun hevder derfor at barnehagen diskriminerer henne og datteren B på grunn av etnisitet og hudfarge.

A har skrevet en meget omfattende klage hvor hun referer til en lang rekke forhold som hun mener tegner et bilde av konsekvent og omfattende etnisk diskriminering i barnehagen. Ombudet har trukket frem fem forhold fra klagen, som etter ombudets syn illustrerer på tilstrekkelig måte den forskjellsbehandling som A hevder hun og hennes datter har vært utsatt for. Disse forholdene er som følger:

1. Flere ansatte skal ha overfokusert på omsorgen hun gir sine barn, blant annet hvilken mat hun gir dem, hvilke klær eller sko de får, osv.
2. B skal ha vært redd for noen av de ansatte i barnehagen, blant annet skal hun ha vært redd for å be om bleieskift.

3. Et barn i barnehagen skal ha sunget en rasistisk sang hvor det ble referert til B og As hudfarge.
4. B skal ha vært krenket i forbindelse med at det ble hengt opp bilder av hennes foreldre hver for seg, og ikke sammen, slik det ble gjort for de andre barna.
5. Barnehagen skal ha sjekket Bs kropp for merker, med tanke på at hun kanskje ble slått hjemme.

Ombudet sendte en anmodning om redegjørelse til Y kommune v/X barnehage, med utgangspunkt i disse fem forholdene. Kommunen avviser påstandene i brev av 9. november 2012, og hevder at disse bunner i en del språklige misforståelser hos både mor og barn. Deretter, i et brev datert 23. november 2012 til ombudet, skrev A at barnehagen som følge av ombudets brev hadde begynt å fungere som forventet, og at hun selv igjen var blitt behandlet med respekt. Da A ringte ombudet, ble hun således fortalt at siden forholdene var blitt rettet, var det muligens grunn til å henlegge saken. Men i og med at A likevel hadde store innvendinger mot kommunens redegjørelse og at hun fortsatt mente at barnehagen hadde hjernevasket hennes datter, insisterte A på at barnehagen skulle svare på hennes kommentarer.

Ombudet sendte derfor kommunen en ny anmodning om redegjørelse som ble besvart ved brev av 6. februar 2012. I brevet refererte kommunen til en ny episode i januar 2013 hvor A, en dag hun hentet B hadde blitt provosert over utsagnet «har du ikke lyst til å dra hjem?» fra en assistent til B. A mente at utsagnet var diskriminerende fordi assistenten ikke hadde sagt dette til en annen gutt som ble hentet samtidig og som var etnisk norsk. I brevet sto det at B som ønsket å fortsette å leke, hadde løpt bort og protestert da moren kom, og at assistenten på en skånsom måte hadde prøvd å fortelle B at nå var det slutt med leking og at hun måtte dra hjem. Videre sto det at episoden hadde blitt tatt opp med assistenten, og at barnehagen beklaget at A hadde oppfattet utsagnet som diskriminerende.

På bakgrunn av kommunens brev til ombudet sendte A 13.02.2013 en e-post til ombudet hvor hun skrev at forholdene hadde forverret seg igjen. I brevet står det blant annet at hun er blitt anklaget for å ha kalt to assistenter for rasister når hun faktisk hadde bevis på dette. Hun hevder at hun nærmest ble utsatt for overgrep av assistentene, og hun hevder at de plager hennes barn (blant annet skal én av dem ha spent ben på hennes sønn, slik at han falt) og at de driver med hjernevasking, hypnotisering og terrorisering av B.

Partenes syn på saken

A.

Som sagt hevder A at X barnehage diskriminerer og trakasserer både henne og hennes barn, spesielt B. Hun anklager noen av de ansatte for rasisme. I sin siste e-post hevder hun at det begås en alvorlig forbrytelse, og hun anklager barnehagens ledelse for å beskytte sine ansatte. Hun skriver at hun ved en tidligere anledning har tatt kontakt med politiet. I hennes opprinnelige klage skriver hun at politianmeldelsen ikke ble tatt til følge.

Y kommune

Kommunen avviser disse påstandene. Kommunen hevder at påstandene bunner i en del språklige misforståelser hos både mor og barn, og viser til følgende:

1. Når det gjelder sangen som A hevder å ha referert til B og As hudfarge, vises det til at sangen er en barnesang som heter «alle killebukkene» med tekstlinjen «B (barnets navn) sin mamma svarte ... ja/nei». Mammaen svarer da om B er hjemme eller ikke. Sangen har dermed ingenting med hudfarge å gjøre. Kommunen opplyser at barnehagen, både før og etter at ombudet tok saken til behandling, hadde samtaler med A hvor hun ble bedt om å spørre hvis hun var usikker på noe.
2. Barnehagen har ikke observert noen redsel hos B overfor noen av de ansatte. Barnehagen har rutiner for at barn på 2- 3 år skal få bleiene skiftet uten at de selv skal be om det. Barnehagen beklager at det muligens har oppstått en mangel i denne forbindelse.
3. Når det gjelder opphenging av barnas familiebilder hadde det oppstått en misforståelse, fordi i første omgang hadde bare Bs far levert bilder. Det ble lagt merke til at A ble opprørt av dette, og bildene ble tatt ned påfølgende dag. Så fort A hadde levert sine bilder, ble det lagd et hus med bilder fra hele familien.
4. Barnehagen gir beskjeder og anbefalinger knyttet til blant annet mat og klær til alle foreldre. At andre foreldre ikke har fått slike beskjeder samtidig som A, er tilfeldig. Barnehagen har ikke spesielt fulgt med A, da hun har alt i normal orden.

5. Dersom det foreligger mistanke om at barn blir slått hjemme, vurderes det om forholdet skal meldes til barnevernet. Det ikke har vært noen slik mistanke knyttet til As barn, og det har ikke vært noen spesiell undersøkelse i denne forbindelse.

Til ombudets spørsmål om hvordan barnehagen møter foreldre med minoritetsbakgrunn, svarer kommunen med at de bruker tolk i tilvenningsperioden og i planlagte samtaler. Utover dette brukes det også tolk i ekstra samtaler, dersom foreldrene eller barnehagen ønsker det. For øvrig prøver barnehagen å forklare foreldrene hvorfor ting gjøres på en eller annen bestemt måte. Det er slik at barnehagen og foreldrene i noen tilfeller, og uavhengig av deres etniske bakgrunn, kan være uenige om hva som er bra for barna. I så fall må partene gjennom samarbeid komme til enighet.

Rettslig grunnlag

Ombudet kan gi uttalelse om et forhold er i strid med diskrimineringsloven eller ikke, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 2.

Diskrimineringsloven

Diskrimineringsloven forbyr forskjellsbehandling på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion eller livssyn, jf. loven § 4 første ledd.

Med direkte diskriminering menes at en handling eller unnlattelse har som formål eller virkning at personer eller foretak på grunnlag som nevnt over blir behandlet dårligere enn andre blir, er blitt eller ville blitt behandlet i en tilsvarende situasjon.

Med indirekte diskriminering menes enhver tilsynelatende nøytral bestemmelse, betingelse, praksis, handling eller unnlattelse som fører til at personer på grunn av forhold som nevnt over blir stilt særlig ufordelaktig sammenliknet med andre.

Forskjellsbehandling som er "nødvendig for å oppnå et saklig formål, og som ikke er uforholdsmessig inngripende overfor den eller de som forskjellsbehandles", jf. § 4 fjerde ledd, er tillatt.

Trakassering på grunnlag av for eksempel nasjonal opprinnelse er forbudt, jf. diskrimineringsloven § 5. Med trakassering menes handlinger, unnlater eller ytringer som virker eller har til formål å virke krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende eller ydmykende.

Dersom det foreligger omstendigheter som gir grunn til å tro at det har skjedd diskriminering eller trakassering skal det legges til grunn at diskriminering eller trakassering har funnet sted, hvis ikke den som er ansvarlig for handlingen, unnlatsen eller ytringen sannsynliggjør at det likevel ikke har skjedd diskriminering, jf. diskrimineringsloven § 10.

En påstand om diskriminering eller trakassering er ikke nok til at ombudet kan konkludere med at det er "grunn til å tro" at diskriminering er skjedd. Påstanden må støttes av andre opplysninger eller sakens omstendigheter for øvrig.

Ombudets vurdering

Ombudet skal ta stilling til om A og hennes datter B er blitt utsatt for diskriminering, eventuelt trakassering av ansatte i X barnehage. Diskrimineringsspørsmålet i denne saken gjelder hvorvidt det har skjedd direkte diskriminering på grunn av etnisitet og/eller hudfarge.

Dersom ombudet finner at det er grunn til å tro at A og/eller B er blitt forskjellsbehandlet, og at deres etniske bakgrunn eller hudfarge har hatt betydning for måten de er blitt behandlet på, går bevisbyrden over på Y kommune. Kommunen må da sannsynliggjøre at diskriminering ikke har skjedd.

Det første spørsmålet er om det foreligger opplysninger som tyder på at A og/eller B er blitt behandlet dårligere enn andre foreldre og barn ville ha blitt behandlet i en tilsvarende situasjon, og om forskjellsbehandlingen i så fall hadde sammenheng med A og Bs afrikanske bakgrunn og hudfarge.

Som sagt må påstander om forskjellsbehandling eller trakassering støttes av andre opplysninger eller sakens omstendigheter for øvrig. I denne saken har partene kommet med motstridende påstander. Imidlertid mener ombudet at As egen beskrivelse av forholdene, sett i lys av kommunes redegjørelse, ikke gir et bilde av en situasjon hvor det kan sies at forskjellsbehandling har skjedd. Etter ombudets mening bygger mye av As oppfatning av at

barnehagen forskjellsbehandler henne og B på en misforståelse av hva som sies. Sagen hun hevder å ha rasistisk innhold er et eksempel på dette, da verbet «svarte» (i fortid) ser ut til å ha blitt misforstått for å bety hudfarge.

Etter det ombudet forstår, vil en slik misforståelse kunne ha bidratt til å skape en form for skepsis hos A, som muligens har utviklet seg til en generell følelse om at hun og datteren systematisk forskjellsbehandles, herunder at noen av de ansatte har rasistiske holdninger. Imidlertid kan ombudet vanskelig se at de ulike forholdene som A refererer til gir et bilde av barn som (slik hun hevder i sitt siste e-post), hjernevaskes, hypnotiseres eller terroriseres, og at forholdene kan sies å ha sammenheng med familiens afrikanske bakgrunn. Ombudet mener at utsagnet «har du ikke lyst til å dra hjem?» er et annet eksempel på at As forståelse av det som sies er annerledes enn det som er ment.

Når det gjelder As oppfatning av at hun er blitt mistenkeliggjort for å ha slått sine barn, ser ombudet kommunens argument om at barnehagen i så fall hadde vært nødt å vurdere å sende barnevernet en bekymringsmelding. Når dette ikke har skjedd, mener ombudet det er mest sannsynlig at As påstand i dette tilfelle ikke stemmer.

Ombudet kan ikke se at A har fremlagt opplysninger eller pekt på omstendigheter som gir grunn til å tro at hun eller hennes barn er blitt utsatt for diskriminering eller trakassering på grunn av etnisitet eller hudfarge. Slik ombudet ser det skyldes noen av hendelsene A viser til rene misforståelser.

For å unngå språklige misforståelser og for å sikre at barnehagetilbudet blir godt tilrettelagt er det viktig å bruke tolk der det er behov for dette. Ombudet har merket seg at X barnehage opplyser at barnehagen bruker tolk i tilvenningsperioder, samt i planlagte foreldresamtaler, og eventuelt i ekstra foreldresamtaler. Ombudet legger videre til grunn, som opplyst av X barnehage, at barnehagen prøver å forklare bakgrunnen for ting som gjøres, der det er behov for det.

Etter en helhetsvurdering kommer altså ombudet til at det ikke foreligger grunn til å tro at A og/eller hennes barn er blitt utsatt for ulovlig forskjellsbehandling eller trakassering fra ansatte i X barnehage.

Konklusjon

Y kommune v/X barnehage har ikke handlet i strid med forbudet mot diskriminering eller trakassering på grunn av etnisitet eller hudfarge, jf. diskrimineringsloven §§4 og 5, overfor A og hennes barn, B og C.

Saksnummer: 12/847

Lovgrunnlag: Diskrimineringsloven §§ 4 og 5

Dato for uttalelse: 02.04.2013